

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.788/2020/17.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke

Dr. Bartkó Levente, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. május 5.

Az ügy tárgya: zaklatás vétsége

Terhelt(ek): I. rendű

Első fok: Győri Járásbíróság, B.342/2018/20., ítélet, tárgyalás,

2019. február 27.

Másodfok: Győri Törvényszék, 3.Bf.92/2019/12., végzés, nyilvános ülés,

2019. szeptember 30.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt

Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a zaklatás vétsége miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Győri Járásbíróság B.342/2018/20. számú ítéletét, illetve a Győri Törvényszék 3.Bf.92/2019/12. számú végzését az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 18.000 (tizennyolcezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Győri Járásbíróság a 2019. február 27. napján kihirdetett B.342/2018/20. számú ítéletével az I. rendű terheltet társtettesként elkövetett zaklatás vétsége [Btk. 222. § (1) bekezdés] miatt 140 óra fizikai munkaként végzendő közérdekű munkára ítélte.

[2] A Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2019. szeptember 30. napján meghozott 3.Bf.92/2019/12. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt elsődlegesen felmentése, másodlagosan az ítélet hatályon kívül

helyezése, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében. Indítványában és észrevételeiben sérelmezte, hogy nem érvényesült a független és pártatlan bírósághoz való alapjoga, kifogásolta a bíróság által a tanúkhöz intézett kérdések rá nézve terhelő tartalmát, azt, hogy az elsőfokú tárgyaláson elhangzottak nem voltak összhangban a jegyzőkönyvek tartalmával, hiányosak voltak, a hangfelvételeket a másodfokú bíróság pedig nem vizsgálta meg.

Hanganyagot a felülvizsgálati indítványhoz is csatolt.

[4] Kifejtette továbbá, hogy a zaklatás célzata nem valósult meg, nem kívánta a sértettet megfélemlíteni, illetve életébe beavatkozni, nem nyert bizonyítást, hogy a magatartása másnak nyugtalanságot, gyötrődést okozott volna, az nem volt alkalmas arra, a sértett életvitele nem nehezült el.

[5] Az I. rendű terhelt kirendelt védője észrevételében indítványozta az I. rendű terhelt által csatolt hanganyag meghallgatását. Kifejtette, hogy az I. rendű terhelt által tanúsított magatartás nem bűncselekmény, nem meríti ki a zaklatás vétségének tényállását. Erre tekintettel indítványozta az I. rendű terhelt felmentését.

[6] A Legfőbb Ügyészség BF.799/2020/2. számú, valamint 4. és 6. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy a bizonyítást, a bizonyítékértékelő tevékenységet sérelmező részében az indítvány törvényben kizárt, miként a jegyzőkönyvezést, illetve a kamerafelvételeket kifogásoló részében is. Kifejtette továbbá, hogy az elfogult, kizárt bíró eljárására hivatkozás a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott abszolút eljárási szabálysértés. Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB határozata szerint a felülvizsgálati eljárást megalapozhatja az elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány. Erre akkor van lehetőség, ha a terhelt első ízben kíván olyan konkrét körülményt érvényesíteni, amelyről bizonyítja, hogy arról a jogerős ítélet meghozatalát követően szerzett tudomást. Ilyen körülményt azonban az I. rendű terhelt beadványa nem jelölt meg, amire hivatkozott, az már az alapeljárás során is ismert volt, illetve a másodfokú eljárásban is előterjesztésre került. Ez felülvizsgálati eljárást nem alapozhat meg, emellett ezen keresztül is a bizonyítékértékelést támadta az indítvány, amelyre nincs törvényes lehetőség. Kifejtette továbbá, hogy az irányadó tényállás alapján az I. rendű terhelt alaptalanul hivatkozott arra, hogy magatartása nem volt alkalmas a zaklatás vétségének megállapítására. Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat az I. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[7] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsülésen bírálta el.

III.

[8] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[9] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szemben jogi – nem ténybeli – okból terjeszthető elő. Kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok köre nem bővíthető.

[10] Az I. rendű terhelt a felülvizsgálati indítványában egyebek mellett arra hivatkozott, hogy az első fokon eljáró bíró elfogult volt, a független és pártatlan bírósághoz való alapjoga sérült. A törvény szerint kizárt bíró eljárására történő hivatkozás a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja szerinti feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés.

[11] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[12] Az I. rendű terhelt által hivatkozottak a feltétlen kizárási okok esetein kívül esnek, ekként az elfogultságra hivatkozása a Be. 14. § (1) bekezdés e) pont szerinti, egyéb okból elfogult bíró eljárása miatt bejelentett.

[13] A 25/2013. (X. 4.) AB határozatban írtak alapján az 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 21. § (1) bekezdés e) pontja, a hatályos Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerinti elfogultságra alapított felülvizsgálati indítvány is elbírálandó, azonban az ilyen elfogultsági kifogás kizárólag akkor szolgálhat felülvizsgálati eljárás alapjául, amennyiben az elfogultságra okot adó körülményről csak a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást, illetve ugyanazt az okot nem ismételten jelentik be.

[14] Ehhez képest az I. rendű terhelt által az elfogultsági kifogása alapjaként jelzett helytelen jegyzőkönyvezés (amelyre már a másodfokú eljárásban is hivatkozott), továbbá a tanúkat befolyásolónak tartott bírói kérdésfeltevés nyilvánvalóan az alapeljárásban is ismert volt, következésképpen mindez felülvizsgálati eljárást sem alapozhat meg.

[15] Megjegyzi a Kúria, hogy azon törvényi feltételt, miszerint az ügy elfogulatlan megítélése valamely bírótól nem várható, csak az adott konkrét ügy valóságos tényei alapján lehet megállapítani, és csak olyan feltárt adatok alapján, amelyek a bírók pártatlansága iránt észszerű (megalapozott) kételyt ébreszteni alkalmasak (EBH 2014.B.4.II.). Az I. rendű terhelt azonban ilyen okot nem jelölt meg, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárást törvényesnek tartotta, miként az I. rendű terhelt által sérelmezett jegyzőkönyvezést is (melyek kijavítását törvényes határidőben az I. rendű terhelt nem kérte).

[16] A felülvizsgálati indítványban foglaltak szerint az I. rendű terhelt nem követte el a zaklatás vétségét, a védő észrevételében ezzel egyezően nyilatkozott.

[17] A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont].

[18] Törvényesen járt el a bíróság akkor, amikor az I. rendű terhelt bűnösségét társtettesként elkövetett zaklatás vétségében megállapította, és a cselekmény minősítése is törvényes.

[19] A Btk. 222. § (1) bekezdése szerint a zaklatás vétségét az követi el, aki abból a célból, hogy mást megfélemlítsen, vagy más magánéletébe, illetve mindennapi életvitelébe önkényesen beavatkozzon, őt rendszeresen vagy tartósan háborgatja.

[20] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti a következőket.

– Az I. rendű terhelt 2016 őszétől szinte napi rendszerességgel megjelent feleségével, a II. rendű terhelttel a sértett családi házában, az ingatlan előtt, az utca túloldalán hosszan, akár naponta több alkalommal is időztek, figyelték a sértett és családja mozgását, házukról és annak környékéről fénykép- és videófelvételt készítettek.

– A sértettet a terheltek jelenléte nem csak zavarta, de benne és családtagjaiban komoly félelmet is keltett, mert viselkedésük, illetve az, hogy esetenként nagy testű kutyával, illetve bottal a kezükben jelentek meg, agressziót sugallt.

– Az I. rendű és a II. rendű terhelt 2016. október 3. napján 18 óra körüli időben a sértett háza előtt tartózkodott, ekkor az I. rendű terhelt egy hangosbemondóba kiabálva zavarta meg a sértett és családja, illetve az utcában lakók nyugalma. A sértett a helyszínrre rendőrt hívott, majd feljelentést tett. A feljelentést követően az I. rendű és a II. rendű terhelt a korábbiaknál is gyakrabban jelent meg a sértett lakóháza előtt.

– Az I. rendű terhelt ezen alkalmakkor többször próbálta a sértettet megszólítani, bekiabált az udvarra, szidalmazta, korábbi tartozásaira hivatkozva pénzt kért tőle, 2016 októberében pedig telefonon és személyesen is közölte a sértettel, hogy addig nem megy el a háza elől, amíg nem fizet neki 4 millió forintot.

– A sértett a terheltek napi rendszerességgű megjelenése miatt a családja biztonsága érdekében biztonsági kamerákat szereltetett fel az ingatlanára, illetve a lakóház ablakaira belátásgátló fóliát tetetett fel. A sértett felesége közös gyermekükkel együtt, részben a terheltek magatartása miatt 2017 márciusában elköltözött a közös lakóhelyükről.

– Az I. rendű terhelt ezt követően sem hagyott fel zaklató magatartásával, rendszeresen megjelent a II. rendű terhelttel, illetve alkalmanként a III. rendű és IV. rendű terhelttel a sértett utcájában, ezért a sértett indítványára a Győri Járásbíróság a 2017. április 3. napján hozott Bny.49/2017/5. számú végzésével 30 napi időtartamra elrendelte az I. rendű terhelt távoltartását a sértettől, lakóhelyétől és munkahelyétől.

– Az I. rendű terhelt ezen időszak alatt nem (azonban hozzátartozói igen) jelent meg a sértett lakóháza előtt, de a kényszerintézkedés határidejének lejártát követően az I. rendű terhelt folytatta korábbi magatartását, továbbra is rendszeresen megjelent a sértett lakóháza előtt annak ellenére, hogy tudta, hogy a sértettet zavarja a jelenlétük.

– A sértett ezt követően az I. rendű terhelt és társai távoltartására irányuló indítványt terjesztett elő, mely alapján a Győri Járásbíróság a 2017. november 30. napján hozott Bny.334/2017/6. számú végzésével 60 napi időtartamra rendelte el a távoltartást, azonban az I. rendű terhelt és társa a távoltartás szabályait megszegtek 2017. december 3. napján, amikor is 100 méteren belül megközelítették a sértett lakóhelyét.

– Az I. rendű terhelt és társai együttesen, azzal a céllal, hogy a sértettet rávegyék arra, hogy az I. rendű terheltnek pénzt adjon, a sértett mindennapi életvitelébe akarata ellenére, önkényesen beavatkoztak, szinte napi rendszerességgel jelentek meg a lakóháza előtt, őt többször megszólították, róluk, illetve a hozzájuk érkezőkről fénykép-, illetve videófelvételt készítettek.

A sértett a törvényes határidőn belül joghatályos magánindítvánnyal élt.

[21] Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a felülvizsgálatban irányadó tényálláshoz tartoznak mindazon történeti tények, amelyeket az ítéletben megállapítottak, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán nem a történeti tényállásban kerültek leírásra, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében.

[22] Ekként a Kúria az elsőfokú bíróság által megállapított tényálláshoz tartozónak tekintette az elsőfokú ítélet 10. oldalán az első bekezdésben rögzítettek szerint azt, hogy 2016. október 3-tól 2017. január 4-ig tartó időszakban 104 alkalommal, 2017. január 24-től 2017. március 6-ig pedig 57 alkalommal jelent meg a sértett lakásánál az I. rendű terhelt.

[23] A Btk. 221. § (1) bekezdése szerinti bűncselekmény elkövetési magatartása a rendszeres vagy tartós háborgatás. A háborgatás más nyugalma ellen irányuló magatartás.

[24] Miként azt az alapeljárásban a bíróság rögzítette, Magyarország Alaptörvénye VI. cikk (1) bekezdése és (2) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy a magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jóhírnevét tiszteletben tartsák, az állam pedig jogi védelemben részesíti az otthon nyugalma.

[25] E nyugalom tiszteletben tartása a társadalmi – akár hétköznapi – együttélés természetes feltétele.

[26] A háborgatás – értelemszerűen – egyoldalú magatartás, amely a meglévő nyugalmi állapotot támadja, azt kibillentí egyensúlyából. Tevéleges magatartás, azonban szóval és tettel egyaránt megvalósulhat.

[27] A háborgatás nyelvtanilag is gyakoriságot feltételez, a törvény pedig kifejezetten nyomatékosítja, hogy nem egyszeri, nem egymozzanatú, hanem folyamatos magatartásról van szó. Ez a folyamatosság lehet rendszeres (ismétlődő, időközönként visszatérő) vagy tartós (folytonos).

[28] A Btk. 222. § (1) bekezdése szerinti magatartás, szemben a (2) bekezdésével, önmagában nem, vagy nem feltétlenül lenne félelemkeltő, nyugtalanító, hanem folyamatosságától (rendszerességétől vagy tartósságától) válik azzá.

[29] A zaklatás folyamatos elkövetéssel – ekként természetes egységet képezve – megvalósuló bűncselekmény, csak olyan magatartás miatt állapítható meg – értelemszerűen –, amiről a sértettnek tudomása van, vagy tudomást szerzett.

[30] Az elkövető magatartása éppen arra irányul, hogy a sértett életének része, s arra ráhatással legyen, a sértettel – annak akarata ellenére, fogadókészsége hiányában – kapcsolatba lépjen.

[31] A zaklatás szándékos és célzatos, kizárólag egyenes szándékkal megvalósítható bűncselekmény. A törvényi tényállás a háborgató magatartás célzataként határozza meg

– más megfélemlítését,

– más magánéletébe önkényes beavatkozást,

– és más mindennapi életvitelébe önkényes beavatkozást.

[32] A célzat azonban nem azonos az eredménnyel, a törvényi tényállás pedig eredményt nem tartalmaz, a zaklatás alaki bűncselekmény. Ekként nem kell bekövetkeznie a sértett félelembe esésének, magánéletébe, mindennapi életvitelébe beavatkozásnak, elegendő, ha az elkövető magatartása erre, ilyen célzat megállapítására alkalmas. Végző soron a megállapított tényekből vont bírói értékeléstől függ.

[33] A terhelti tudatra vont következtetés alapja nyilvánvalóan ténybeli. Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[34] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (akár eredménnyel stb.) való, tudatban előzetesen, illetve egyidejűen meglévő képzet mindig csak valamely, a külvilágban megjelenő fizikai, illetve mérhető (számszaki stb.) tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Mindez egyben azt is jelenti, hogy a tudati tények (szándékosság, gondatlanság) bizonyítása közvetett bizonyítás. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés viszont jogi értékelés, ami ekként jogkérdés. Jelen ügyben az irányadó tényállás kétségkívül tartalmazza az I. rendű terhelt egyenes szándékára, célzatos magatartására vont jogi következtetés ténybeli alapjait, miként a bűncselekmény alaki volta mellett is a tényleges következményeit.

[35] Mindezen ténybeliség (és a nyilvánvalóan megindult eljárás) ellenében nincs észszerű alapja annak a terhelti érvelésnek, hogy mindez nem állt szándékában, a cselekmény nem bűncselekmény, ellenkezőleg, az I. rendű terhelt magatartása tényállásszerű, kimeríti a zaklatás vétségének Btk. 222. § (1) bekezdésében foglalt tényállását.

[36] A törvényes minősítéshez kapcsolódó törvényi keretek között kiszabott büntetés pedig nem törvénysértő.

[37] A Btk. 31. § (1) bekezdése értelmében az e törvényben meghatározott esetekben a bűncselekmény elkövetője csak magánindítványra büntethető. A Btk. 231. § (2) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy – más bűncselekmények mellett – a Btk. 222. §-a szerinti zaklatás csak magánindítványra büntethető. A magánindítvány előterjesztésére a sértett jogosult [Btk. 31. § (2) bekezdés].

[38] A korábbi Be. 173. § (1) bekezdése alapján magánindítványra üldözendő bűncselekmény miatt csak a jogosult feljelentése alapján indítható büntetőeljárás, és a magánindítvány előterjesztőjének bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja, magánindítványnak kell tekinteni.

[39] A zaklatás bűncselekménye magánindítványra büntethető, de közvédelem ügy, azaz az ügyész képviseli a vádat. A vádemelésig tartó időszakban, a nyomozás során, a feljelentést követően is folyamatos zaklatás miatt további magánindítvány előterjeszthető (és így van ez a vádemelést követően is). Ahhoz pedig, hogy az újabb cselekmények valóban büntethetőek legyenek, elő is kell terjeszteni, mivel magánindítványnak csak konkrét múltbéli magatartás miatt van helye. A korábbi Be. 173. § (3) bekezdése szerint a magánindítványt attól a naptól számított 30 napon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekmény elkövetőjének kilétéről tudomást szerzett.

[40] A sértett feljelentését a 2016. október 3. napján történetet követően megtette, ekként a büntetőjogi felelősség szempontjából releváns időszak valóban 2016 őszétől kezdődő, a sértett pedig folytatódó kihallgatásai során a tovább folytatódó zaklatások miatti felelősségre vonás igényével lépett fel, miként azt a távolságtartás iránti kérelmei, az ezek alapján hozott határozatok is jelezték.

[41] Az I. rendű terheltnek egyebekben a cselekmény bizonyítottságát vitató, a célzat hiányára hivatkozó kifogásai, a bíróság egyoldalú mérlegelésére utalása a jogerős ítéleti tényállást támadták eltérő tényállás megállapítását célozva, ez azonban felülvizsgálatban törvényben kizárt.

[42] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint ugyanis a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján pedig a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[43] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének vitatására. A jogkövetkeztetések – így a bűnösség megállapításának – helyessége az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[44] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[45] Ekként a Kúria az I. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a megtámadott határozatokat az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta, a bűnügyi költség viseléséről pedig a Be. 664. § (1) bekezdés záró fordulata szerint rendelkezett.

IV.

[46] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[47] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2021. május 5.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartkó Levente s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

BÉ